

Kürt Teali iftirasına ilmî bir cevap

Kasıtlı bir iddia: **“Bediüzzaman zararlı cemiyet kurucusu...”**

Selçuk Üniversitesi yayınları arasında çıkan ve binlerce öğrenciye ders kitabı diye okutturulan **“Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi”** isimli kitapta Bediüzzaman Said Nursi **“zararlı cemiyet”** üyesi olarak gösteriliyor ve Kürt Teali Cemiyeti adına siyasi faaliyetlerde bulunan **“ayrılıkçı”** bir şahsiyet olduğu ileri sürülüyor. Tabii, iş bu kadarla da bitmiyor. Üniversite genelinde merkezi sistemle yapılan **“İnkılâp Tarihi”** imtihanında Kürt Teali Cemiyeti hakkında sorulan soruda **“zararlı”** cemiyetin kurucuları arasında Bediüzzaman'ın ismi ayrıca zikrediliyor. Ortada, açık bir bilgi yanlışlığından öte, kasıtlı bir yönlendirme taktiği uygulandığı su götürmez bir gerçektir.

* * *

Söz konusu kitabı hazırlayan dört kişilik heyetin tamamı **“Yard. Doç.**

Dr.” Ünvanına sahip. İsimleri ise sırasıyla şöyle: Dursun GÖK, Osman AKANDERE, Osman Sönmez, Yaşar SEMİZ.

Bunlardan hangisinin **“zararlı cemiyetler”** bölümünü hazırladığını bilmiyoruz. Çünkü bu tür çalışmalarda genelde bir iş bölümü yapılır. Ancak kitabın üzerinde dördünün de imzası bulunduğundan, öncelikli muhatabımız bu heyet ile üniversitenin yayın kuruludur.

Kitapta yer alan iddialar kısaca şöyledir:

Bediüzzaman Said Nursi, ülkenin milli menfaatleriyle bağdaşmayan, birlik ve beraberliğimizi bozan, işgalci devletlerin destek ve yardımlarıyla kurulan **“zararlı cemiyetlerin”** üyesidir. Ayrılıkçı Kürt hareketinin başını çekenlerden olup, bu istikamette siyasi faaliyette bulunmuştur. Bağımsız bir Kürdistan kurulması yolunda KTC (Kürt Teali Cemiyeti) heyeti içinde İstanbul'daki Amerika, İngiliz ve Fransız temsilcilikleri nezdinde görüşmeler yapmıştır. Ayrıca daha başka **“zararlı cemiyetler”** de de faal rol oynamıştır.

Çelişkiye dikkat!

Kitabın 143. sayfasında yer alan **“Zararlı Cemiyetler”** bölümünde, bu cemiyetlerin **“Türkler tarafından”** kurulduğu ifade edilirken, bir sonraki paragrafta ilk sıraya konulan **“Kürt Teali Cemiyetinin”** İstanbul'da oturan **“Kürt ailelerine”** mensup kimseler tarafından kurulduğu belirtiliyor.

Çelişkiler saymakla bitmiyor. Mesela, sorulsa ki, **“neye göre zararlı cemiyet? Osmanlı kanunlarına göre mi, yoksa Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre mi? Sırf bu cemiyete üye olmaktan dolayı kim, hangi mahkemede yargılandı?”** Kitabı hazırlayanlar, bu ve benzeri tenakuzlara düşmekten bir türlü kurtulamıyor.

Özetleyerek verdiğimiz bu fikir ve düşüncenin sahipleri, kendilerine göre bazı deliller ileri sürmüşler ve kesinlikle tek yönlü olarak yine aynı fikre kuvvet verecek bazı kaynak isimleri belirtmişlerdir. Bunlar tek tip irdelenip güvenilirlik dereceleri gözler önüne serilecek, ayrıca çok ustaca yapılmaya çalışılan birkaç **“ilmi sahtekârlık”**

---

misaline de yer verilerek, dikkat sahiplerinin nazarına sunulacak.

Yıldızı parlayan cemiyet üyeleri

Kürt Teali Cemiyeti kurucusu ve üyesi oldukları için muhtelif kaynaklarda isim ve sıfatları açıkça belirtilen, ancak bilahare kurulan Cumhuriyet Türkiye'sinde ise ikballeri daha da yükselen önemli şahsiyetler var. Bunlardan bir kaçını kısaca tanıtmakta fayda görmekteyiz:

1. Babanzade Mustafa Zihni Paşa: KTC ikinci başkanı. Hicaz eski valisi. Sadrazam Tevfik Paşa ile çok iyi geçindiği gibi, M. Kemal Paşa ile de hiçbir sorunu olmamış, hatta kendisi ve yakınlarına büyük itibar gösterilmiştir.(Yakın tarihimizin renkli kişiliklerinden gazeteci, yazar ve bakanlık yapmış politikacı Cihad Baban da bu hanedana mensuptur.)

2. Babanzade Hüseyin Şükrü Bey(Şükrü Baban): Zihni Paşanın oğludur. K. T. Cemiyetinin genel yazmanlık (Kâtibi Umumi)vazifesinde bulundu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde hocalık yaptı ve Ordinaryüs Profesörlüğe kadar yükseldi. M. Kemal tarafından bir ara İktisat Bakanlığına getirilmek istendiye de, kendisi bu vazifeye arzulu olmadı. Basın şeref kartı sahibi olup, 1980'de öldü.

3. Mehmet Şükrü Bey (Sekban): Doktor, askeri tıbbiyeden mezun. Bir ara yurt dışında da Kürtlük faaliyetinde de bulundu. 1939 da Türkiye'ye geldi. Mustafa Kemal için **“Bir milletin sahip olabileceği en büyük bir saadet ve hazinedir.”** ifadesini kullandı. Ölüm tarihi olan 1960 yılına kadar Türkiye'de rahat ve serbestlik içinde çalıştı.

4. Şeyh Saffet Efendi: Urfalı, eski Meclis-i Meşayih Reisi. TBMM'ye Urfa Milletvekili olarak girdi. 3 Mart 1997'de Meclis Üyesi 50 milletvekilinin başında olarak şu önergenin altına imza attı: **“Hilafetin kaldırılmasına ve Osmanlı Hanedanı mensuplarının Türkiye Cumhuriyeti sınırları haricine çıkarılmasına...”**

5. Muhammed Mihri (Hilav): Irak / Süleymaniyelidir. Uzun süre İstanbul Erkek Lisesi'nde öğretmenlik ve İ.Ü İktisat Fakültesinde Profesörlük Payesiyle hocalık yaptı.

6. Bedirhanzade Murad Remzi (Raşim) Bey: Belediye Müfettişliği yaptı: Hâkimlikten emekli oldu. 1940'ların başında İstanbul'da öldü.

“Cezalı” isimler

Kürt Teali Cemiyeti'nin üyesi olup Cumhuriyet devrinde ceza gören yahut vatana ihanet iddiasıyla 150'liklere dâhil edilen kimi şahıslar da var: Seyyid Abdulkadir, Bedirhanzadelerden Emin Ali, Halil Rahmi, Celadet Ali, Kamuran ve Süreyya Beyler, Eski Divan-ı Harp Başkanı Kürt Mustafa Paşa (nam-ı diğer Nemrut Mustafa), Mevlanzade Rifat (Serbesti Gazetesi Sahibi), vd...

Ancak ne bunların ve ne de diğerlerinin, Osmanlı Döneminde Legal olarak kurulmuş bulunan cemiyetlere sırf üyelikleri sebebiyle suçlanıp ceza gördüğü şeklinde herhangi bir emniyet veya adli belgeye rastlanılmış değildir. Suçlanma gerekçeleri değişiktir ve daha çok ferdi / siyasi teşebbüsleriyle ilgilidir. Kaldı ki, bir cemiyetin bütün üyelerini **“zararlı”** görüp suçlamak, **“suçun şahsiliği”** prensibine de aykırıdır. Bir milli kahraman, hain diye tanıtılıyor...

Bediüzzaman KTC kurucusu idiye, neden “Milli Meclis”'e davet edilip alkışlandı?

Bediüzzaman Said Nursi'yi "**zararlı cemiyetler**" içinde gösterme gayretkeşliği sergileyen resmi tarihçiler, bu zatın aynı iddia ile neden suçlanıp muhakeme edilmediğini izah edemiyorlar. Çünkü hakikatte ortada böyle bir suç yoktur. Bediüzzaman'ın çeşitli tarihlerde maruz kaldığı Eskişehir (1935), Denizli (1943), ve Afyon (1948) Ağır Ceza Mahkemelerinde bu tarz bir suç isnadı yapılmamıştır. Said Nursi'nin idam ile yargılandığı bu dehşetli mahkemelerin elinde "**zararlı cemiyetler**"'e üye olduğuna dair en küçük bir delil bulunmuş olsaydı, Bediüzzaman'ın buralardan beraat etmesi imkân ve ihtimal harici olurdu. Aslında bunlar gibi, daha sayısız mahkemelerin verdiği beraat kararları bile, Bediüzzaman'ın masumiyetine başlı başına birer kuvvetli delildir. Ama biz yine de mütareke dönemi ile Ankara hükümetinin teşekkülü zamanına (1918-1923) dönerek, Üstad Bediüzzaman'ın o tarihlerde resmen de tescil edilen kahramanlıklarına bir atf-ı nazar edelim.

Birinci Dünya Savaşı esnasında Gönüllü Alay Kumandanı sıfatıyla Kafkas cephesinde Rus ve Ermeni kuvvetleriyle iki yıllık amansız çatışmanın ardından (doksan kadar talebesini de şehit vererek) Bitlis'te yaralı şekilde Ruslara esir düşen Bediüzzaman, Bolşevik İhtilalindeki kargaşadan istifade ile bulunduğu Sibiry'a'dan firar ederek, uzun bir yolculuktan sonra nihayet 1918 yılı Temmuzunda İstanbul'a gelir.

***

Bediüzzaman İstanbul'a gelir gelmez, Harbiye Nezareti tarafından kendisine ikramiye olarak 150 altın lira ile bir "**Harb Madalyası**" verilir. Hemen ardından, son devrin İslam akademisi mahiyetinde kurulmuş bulunan "**Darü'l-Hikmeti'l-İslamiye**"'ye aza olarak dâhil edilir. Kendisi istekli olmamasına rağmen, sadaret makamı dâhil, o zamanki ileri gelen âlimlerin ve paşaların teşviki ile bu vazifeyi kabul eder. Ancak, bir müddet sonra 19 Nisan 1919 tarihinde Meşihat (Diyanet) makamına bir dilekçe ile müracaat ederek, aralıksız dört yıl süren dehşetli harp ve çileli esaret hayatında maruz kaldığı zihin ve dimağ yorgunluğu sebebiyle istirahat izni ister.

***

Mütareke (ateşkes) şartlarının hüküm sürdüğü o günlerin İstanbul'unda, mağlubiyetle neticelenen harp felaketinin de tesiriyle halk, fikri ve manevi bir buhran içindeydi. Üstüne üstlük, bir de İtilaf Devletlerine bağlı kuvvetlerin ateşkesi sağlama maksadını aşarak İstanbul'u işgal faaliyetine girişmesi, tam bir kaos ortamını vücuda getirdi. Harici düşmanların gizli-açık her türlü bozgunculuk hareketinin devam ettiği bu süreç içinde, dâhilde de fikri ayrılıklar baş göstermiş, çeşit çeşit cemiyet, dernek, kulüp ve fırka adı altında değişik maksatlı faaliyetler almış başını yürümüşü.

1918'in ortalarından başlayıp, 1922 senesinin ortalarına kadar devam eden bu son derece kritik ve hassas devrede İstanbul'da bulunan Üstad Bediüzzaman'ın tutumu ve sergilediği tavır hayli dikkat çekicidir.

* Bediüzzaman, Darü'l-Hikmet'e devam eden resmi vazifesi yanında hususi olarak da ilmi, imani ve tefekkürî manada eserler telif etmiş, hiçbir anını boş geçirmemiştir.

* Kitap neşriyatı gibi, kısmen de olsa sosyal, kültürel ve sair dallarda insani faaliyet gösteren bazı cemiyet ve kuruluşlarla teşrik-i mesaisi olmuştur. Mesela, Yeşilay'ın (Hilal-i Ahzer Cemiyeti, 5 Mart 1920) kurucuları arasında yer alması gibi... Ancak, bazı iftiracıların isnat ettiği "**siyasi, bölücü ve bozguncu**" tarzda, Bediüzzaman'ın

---

hiçbir düşüncesi faaliyeti, çabası olmamıştır. Bu tür suçlamada bulunanların ellerinde tek bir delil yoktur; yazılıp söylenenler tamamen kasıtlıdır.

* İngiliz işgalinin şiddetlendiği günlerde Bediüzzaman'ın telif ettiği ve binlerce adet bastırarak İstanbul'un her tarafına dağıttığı bir eseri de **"Hutuvvat-ı Sitte"** ismini taşır. Kitap, işgal kuvvetlerinin altı cepheden yaptıkları fikri hücum ve aldatma teşebbüslerine cevap vererek, heveslerini kursaklarında bırakır. Özellikle medrese camiasını düşmana karşı yekvücut haline getiren bu eseri yüzünden, işgalci güçler tarafından vurularak öldürülmek istenir, ancak buna muvaffak olamazlar. Yine, özellikle bu hizmetindeki kahramanlığı sebebiyle Ankara hükümetinin de dikkatini celp ile takdirini kazanmış ve Büyük Millet Meclisine davet edilmiştir.

* Bediüzzaman, hem İngiliz ve Yunan işgaline karşı var gücüyle çalışır, didinir, hem de Anadolu'da kök tutan Kuva'yı Milliye hareketini destekler. 11 Nisan 1920'de Şeyhülislam Dürrizade Abdullah Efendinin Kuva'yı Milliye aleyhindeki fetvasını geçersiz ve etkisiz hale getiren mukabil bir fetvaya imza atar. Delil olarak da şunu söyler: **"İşgal altındaki bir memlekette, İngilizlerin emri ve tazyiki altında bulunan bir idarenin ve ona bağlımeşihatın fetvası mualleldir (geçersizdir)."** (Eşref Edip; Risale-i Nur Hakkında İlmi Bir Tahlil, s.71)

***

Bediüzzaman'ın İstanbul'da hayatını tehlikeye atarak verdiği bu emsalsiz mücadele tarzı, Ankara hükümeti tarafından da takdirle karşılanır ve birkaç kez şifre ile davet edilir.

Başta Mareşal Fevzi Çakmak ve Van valisi dostu mebus Tahsin Bey olmak üzere, toplam on sekiz milletvekilinden gelen aynı yöndeki davetlerin tekrarlanması üzerine, yakın çevresiyle istişare ettikten sonra nihayet Ankara'ya gider. Acaba din, vatan ve millet uğruna hayatını hiçe sayan böyle bir kahraman, nasıl olur da **"zararlı cemiyet kurucusu"** gösteriliyor, hayret etmemek elde değil. Hele böylesi çirkin ithamlar, akademik geçinen çevrelerden gelirse, duyulan hayret bir kat daha artmaz mı? Üstelik meydanda görünen aynı dönemle ilgili hür basın, Resmi Gazetenin ve medar-ı iftiharımız **"I. Meclis"**'in bilgisine, belgesine, takdir ve alkışına rağmen... Örneğin o gazetelerden Rumi 25 Haziran 1338 (M. 1918) tarihli Tanin Gazetesi, Bediüzzaman'ın vatanına kavuşması (muvasalat) haberini şöyle verir: "Kürdistan ulemasından olup, talebeleriyle beraber Kafkas Cephesinde muharebeye iştirak eylemiş ve Ruslara esir düşmüş olan Bediüzzaman Said Kürdi Efendi, ahiren şehrimize muvasalat eylemiştir."

İşte "ilmi sahtekârlık" belgesi

İnkılâp Tarihi isimli kitabın 144. sayfasının ilk paragrafında Kürt Teali Cemiyeti'nin kurucu üyelerinin isimleri, sahip oldukları ünvanlarıyla birlikte şöyle sıralanıyor: **"Cemiyet Başkanı: Seyit Abdulkadir, Başkan Vekilleri: Babanzade Mustafa Zihni Paşa, Bedirhani Emin Ali, Molla Said Bediüzzaman (Said-i Nursi). Kâtipler: Babanzade Abdulaziz, Seyyit Abdullah ve Şefik Beylerden oluşmaktadır."**

Tırnak işaretinin hemen bitimine dipnot işareti de konularak güya bu bilgileri naklettikleri bir kaynak ismine atıfta bulunuyorlar. Bununla, yaptıkları derlemeye akademik bir çalışma süsü yahut ilmi bir araştırma havası vermeyi düşünmüşlerdir. Ama günün birinde foyalarının ortaya çıkacağını, yaptıkları bu gibi aldatma

---

oyunlarının bir gün bozulup gerçeklerin yüzlerine çarpılacağını herhalde hesap edememişlerdir.

Evet, teessüfle belirtelim ki, kelimenin tam manasıyla apaçık bir **“ilmi sahtekârlık”** vak’asıyla karşı karşıyayız. Zira Bediüzzaman Said Nursi’yi **“zararlı cemiyet”** kurucusu şeklinde gösteren **“Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi”** isimli kitabın 144. sayfasından iktibas ederek yukarıya aldığımız isim ve unvan sıralaması ilmi dayanaktan yoksundur ve tamamıyla bir uydurmadan ibarettir.

Ne yazık ki, alıntı yaptıkları kaynaktaki asıl ifadelerde Bediüzzaman’ın ismi geçmediği halde, bu akademisyen (!) beyler o zatın ismini, masabaşında hazırladıkları sahte listeye kendileri eklemişlerdir.

***

Biz bu konuyu araştırmaya koyulurken, ilgili pek çok bilgi, belge ve dökümanı toplayıp teker teker inceledik. Ve bu arada baktık ki, Üstad Bediüzzaman’ı karalama kastı güdenlerin verdikleri kaynaklarda, kesinlikle ve kesinlikle belirtilen tarzda bir bilgi mevcut değildir. Sadece tahminlere, söylentilere, anılara ve birinci derecede önem taşımayan bazı belgelere dayalı olarak derlenen **“karma”** isim listesi yayınlayanlar (Z. Silopi, O. Aytepe ve İ. Göldaş gibi) var; o kadar.

Burada açıkça anlaşılıyor ki, kitabı hazırlayanların kendileri bir **“hainlik”** yaparak KTC’nin kurucuları listesine Bediüzzaman’ın ismini ekleyip ona **“başkan vekili”** sıfatını da bir güzel yakıştırmışlardır.

***

Bediüzzaman’ın KTC’ne kurucu üye olarak dâhil edildiği bilgilerin dayanak noktasını teşkil eden kaynak şudur: Tarih ve Toplum (aylık dergi), İstanbul: İletişim Yayınları, Haziran 1998, sayı: 174.

Delil olarak gösterilen araştırma yazısı ise, derginin kapak konusunu oluşturan ve 9-16. sayfalarında yayınlanan Oğuz Aytepe’ye ait **“Kürdistan Teali Cemiyeti”** başlıklı yazıdır.

Daha geçen yıl (1998) neşrolunan bu yazının ana muhtevasını teşkil eden kısımda ve yer yer KTC’nin resmi kurucular listesinin belirtildiği bölümlerde, Bediüzzaman’ın ismi kesinlikle geçmemektedir. Derginin sadece 13. sayfasında Amerikan komiserliğine yapılan bir ziyaret heyeti içinde Bediüzzaman’ın da isminden -ki, o da resmi sıfatla değil- bahsedilmektedir. Yazar, bu bilgiyi Zınar Silopi’nin “Doza Kürdistan” isimli (çevrilmiş, sadeleştirilmiş ve orijinalitesi bir hayli zayıflamış, 1991 yılı Ankara baskılı) eserinden aktarılmaktadır. Fakat bu eser, Kadri Cemal Paşanın hatıralarını içermekte olup **“anı”** niteliğinden öte bir değer taşımamaktadır.

Oğuz Aytepe’nin, adı geçen dergide ek olarak yayınlattığı KTC kurucu üyeleri listesi ise, yine kendi ifadesi ile bir **“derleme”** den ibarettir. Ulaşabildiği çeşit çeşit ve birbirinden farklı listeleri karşılaştırarak, kendine göre 212 kişilik düz bir liste yapmış. Bu arada, aynı isimle kitap yazan İsmail Göldaş’ın da 167 kişilik bir KTC kurucular listesi yaptığını 21 nolu dipnot içinde zikretmektedir ki, bu listede dahi Bediüzzaman’ın ismi geçmemektedir.

***

Kürt Teali Cemiyeti hakkında bugüne kadar yapılmış en hacimli çalışmalardan olan Tarık Zafer Tunaya ve İsmail Göldaş’ın eserlerinde cemiyet üyeleri arasında zikredilmeyen Bediüzzaman ismi, ne gariptir ki, bundan bir yıl evvel (1998) aylık bir dergide Oğuz Aytepe tarafından tanzim edilen 212 kişilik üye listesinin 3. sırasına

---

konulmuş. Ama bu dahi inandırıcılıktan tümüyle uzaktır. Çünkü liste karmadır, derlemedir ve bu ismin geçtiği kaynak belirtilmediği için de ilmi değerden yoksundur. Aytepe'nin kendisi de hazırladığı listenin "**derleme**" olduğunu ilgili dipnotta yarıca belirtmektedir.

Gerçek şu ki, Said Nursi aleyhinde kullanılabilecek geçerli bir tek belge Diyarbakırda kurulan Şark İstiklal mahkemesine intikal etmiş olsaydı, o zatın da aynı yerde muhakeme edilip idama sevkedileceği muhakkaktı. Her tarafta araştırdıkları halde, ellerine suç teşkil edecek herhangi bir belge geçmediği gibi, sanıklara da Bediüzzaman'ın ne fikirde ve ne meslekte olduğu özellikle sorulmuş, ancak bundan da aleyhte bir şey çıkmamıştır. (**Vakit Gazetesi, 19 Mayıs 1925**)

***

Esasında, T. Zafer Tunaya'nın da belirttiği gibi KTC kurucusu ve üyeleriyle ilgili yapılmış çalışmaların hiçbirinde güvenilir derecede bir kaynak gösterilmemektedir. Listenin orijinali hiç kimsede yoktur. (**Türkiye'de Siyasi Partiler-II, s.187**)

Esir iken, cemiyet kurucusu nasıl olunur?

Bir diğer yanlışlık: KTC'nin kuruluş tarihi ve Bediüzzaman

Adı geçen kitapta, kurucuları arasında Bediüzzaman Said Nursi isminin de eklendiği Kürt Teali Cemiyetinin, aslında "**6 Kasım 1917'de kurulduğu**" belirtiliyor.

El-insaf yahu!

Esir kişi, nasıl olur da cemiyet kurar?

Bediüzzaman'ın, Gönüllü Alay Kumandanı iken, 1916 yılı Şubatında Bitlis savunması esnasında yaralı şekilde Ruslara esir düştüğü, oradan alınıp Van, Culfa, Tiflis, Kologrif yoluyla nihayet Sibiry'a'daki Kosturma esirler kampına götürüldüğü, Bolşevik İhtilalindeki kargaşadan istifade ile buradan firar ederek, hayret ve hayranlık uyandıran bir seyr ü seferden sonra Petersburg, Varşova, Viyana ve Sofya üzerinden 1918 yılı Temmuz Ayı başında İstanbul'a vasil olduğu gerçeği herkesin gözü önündedir. 18 Haziran 1334 (1 Temmuz 1918) tarihli "**Esaretten Vatana Avdet**" resmi belgesi, bizim ve pek çok kimsenin elinde mevcut olması yanında, ayrıca başta Tanin olmak üzere, o dönem gazetelerinin çoğunda bu hadise haber olarak yer almıştır. Bu son derece açık ve çarpıcı gerçeğe rağmen, üniversitelerde akademisyen diye geçinen kimi cahiller, nasıl olur da, ta kutup bölgesindeki bir esirler kampında bulunan Said Nursi'yi, aynı tarihte İstanbul'da da gösterip bir "**zararlı cemiyet**"'in kurucu üyesi olduğu iddiasında bulunabiliyorlar? Anlaşılan odur ki, ders kitabı hazırlığına girişen akademisyenlerin hiçbiri, Said Nursi'nin ne biyografisine bakmak ve ne de kitaplarını incelemek gereğini duymuşlardır. Sadece aleyhteki delilleri toplama önyargısıyla yola çıktıkları için de, böyle akıl almaz yanlışlıklara saplanıp kalmışlardır. Şimdi konuyu etraflıca aydınlatmaya yarayacak ciddi bazı çalışmalarını nazara vermek istiyoruz.

Tarık Zafer Tunaya

1908'den sonraki Osmanlı siyasi tarihinin son 15 yıllık dönemini en geniş kapsamıyla inceleyip kitaplaştıranların başında, hiç şüphesiz Tarık Zafer Tunaya gelir. "Türkiyede Siyasi Partiler" isimli büyük boy iki ciltlik kitap çalışması 1350 sayfa tutmaktadır. Tunaya, başta İttihad ve Terakki Cemiyeti olmak üzere, İttihad-ı Muhammedi, Ahrarlar, Hürriyet ve İtilaf, İslam Teali ve Kürt Teali gibi, daha pek çok cemiyetin hem nizamnamesini, hem kurucularını ve hem de gösterdikleri faaliyeti

---

ulaşabildiği bilgi, belge ve hayattki şahitlerin dilinden not edip yazıya dökmüş. Tarık Zafer Tunaya, Bediüzzaman Said Nursi'yi şiddetle muhalif bir anayasa ve siyaset ilmi profesörüdür. Öyle ki, 1952'de bilirkişi olarak **“tesettür”** konusunda Said Nursi aleyhinde fikir beyan eden nadir kimselerden biridir (**Said Nursi ve Nurculuk Hakkında Aydınlar Konuşuyor, s.210**).

Ne var ki, Tunaya bile, yıllar sonra tamamlayıp neşrettiği iki ciltlik hacimli eserinin hiçbir yerinde Said Nursi ile Kürt Teali Cemiyetinin bağlantısından söz etmez. Ona göre, ne kurucuları arasında e ne de cemiyetin sonraki siyasi faaliyetleri içinde Said Nursi'nin herhangi bir rolü yoktur. Tunaya, vesikaları konuşurmakla kalmamış, aynı zamanda KTC'nin kuruluşunda bulunmuş ve aktif faaliyetlerine şahit olmuş hayattaki bazı önemli şahsiyetlerle de (mesela, Ord. Prof. Şükrü Baban) bizzat görüşerek malumat toplamıştır. Ancak bu çerçevedeki şifahi bilgilerde de Said Nursi'nin cemiyetle münasebetinden kesinlikle bahsedilmemektedir.

***

Özellikle, Tunaya'nın iki ciltlik kitabında Said Nursi hakkında bizim tespit ettiğimiz bilgilere, **“İnkılâp Tarihi”** yazarlarının ulaşamadıkları hususu düşünülemez. Kaldı ki, Onlar da aynı kitaptan birçok alıntı yapmışlardır. Ne var ki, göz göre göre Bediüzzaman konusunda tam bir çifte standart uygulamışlardır. Onlar, Tunaya gibi Bediüzzaman'a açıkça muhalefet eden bir bilim adamı kadar mert davranmamışlardır. Tunaya, Bediüzzaman'ın ismine rastladığı yahut rastlamadığı cemiyetleri açıkça belirtirken, sözde araştırmacı akademisyen grubu ise bunun tam tersini yapmışlar; vatan uğrunda çarpıştığı düşman eline esir düşen Bediüzzaman'ı, aynı anda **“zararlı cemiyet”**'in kurucusu ve faal üyesi olarak göstermek istemişlerdir.

Bediüzzaman: “Menfi cereyanlarla alakam ispat edilememiştir.”

İsmail Göldaş

Bediüzzaman'la ilgili araştırma ve inceleme yapan diğer bazı yazar ve düşünürler de, Said Nursi'nin Kürt Teali Cemiyeti üyesi olduğu, ya da bu cemiyet bünyesinde siyasi veya ayrılıkçı faaliyette bulunduğu şeklinde kesin hiçbir bilgi nakletmemekte ve bu doğrultuda herhangi bir görüş ileri sürmemektedirler.

Bunların içinde müstakilen **“Kürdistan Teali Cemiyeti”** ismiyle hacimli bir kitap yazan ve cemiyete üye 167 kişilik isim tespitinde bulunan İsmail Göldaş da, Bediüzzaman'ın ismini bu uzun listeye dâhil etmemiştir. Göldaş'ın, adı geçen kitabının 36. sayfasında geçen şu ifadeleri dikkate değerdir: **“Kanımca, Said-i Kürdi ile ilgili bütün belge ve bilgiler incelendiğinde, O'nun esas olarak İslam'a bağlı biri olduğu görülecektir. Kürdistan fikri, Kürt Kürt hareketlerinin içinde olma düşüncesi yoktur. Bir Kürt insanı olarak, Kürtlerin çektiği eziyet ve baskılar, esas olarak İslami fikir yapısına bağlı olan Bediüzzaman Said-i Kürdi'nin ruhunda derin izler bırakmış ve bu baskılara karşı onun mücadele seyrinde bir tepki oluşturmuştur. Ancak, Said Nursi'nin “Kürt ve Kürdistan” düşüncesinde, eylem bilincinde ve politik söyleminde var olduğunu ileri sürmek gerçeği pek yansıtmaz.”** Ayrıca diğer bazı sayfalarda da şu ifadelere yer verilmiş: **“Said-i Nursi'nin düşüncesinde bağımsız bir Kürdistan (fikri) yer almıyordu. (A.g.e, s.33)”** **“O döneme damgasını vuran İslamlık, ideolojik olarak Said-i Kürdi'ye**

---

egemen olduğundan “Ben, milliyetimizi (yalnız) İslamiyet bilirim.” der. (A.g.e, s.32)”

Rohat

“Unutulmuşluğun Bir Öyküsü: Said-i Kürdi” isimli kitabın yazarı Rohat, Bediüzzaman’ın Kürtlere yönelik eğitim, sosyal ve kültürel gibi daha çok insani faaliyetlerde bulunduğu üzerinde durur. Ki, o dönemlerde, Osmanlı hükümetleri (Ermeni tehlikesine karşı olsa) bu tür faaliyetleri yasaklamak bir yana, tam aksine teşvik edip desteklemiştir.

Rohat, isimi geçen kitabın 62. sayfasında şöyle der: **“Said-i Kürdi, kendisini hep dini bir fügür olarak görmüş, halk arasında taraftar bulmuş, ilişkilerini bu temel üzerine geliştirmiştir. O hiçbir zaman ulusal bir figür olarak politik kavgada yer almamıştır. Onun mücadele yöntemleri, Kürt sorununa bakış açısı ve dünya görüşü, büyük ölçüde dini temeller üzerinde biçimleniyordu.”**

***

Said Nursi’nin 1919’da Amerika Komiserliğiyle siyasi görüşmelerde bulunduğu şeklindeki bilgi ise, sadece Zınar Silopi’nin hatıralarında geçen bir husus olup, hem yanlış aktarılmakta ve hem de bunun bir vesika değeri niteliği taşıma hususu gözden kaçırılmaktadır. Asıl kargaşa da bu noktada baş gösteriyor. Said Nursi’yi KTC ile irtibatlandırılanların dayandıkları en kuvvetli delil, işte bu şüpheli, tartışmalı hatıra notlarıdır. Oysa Bediüzzaman, o tarihte bölgede bağımsız bir Ermenistan kurulması fikrine karşı çıktığı gibi, bir süre sonra Ermenilerle birlikte hareket eden Kürt Şerif Paşa’nın Avrupa himayesindeki bağımsız Kürdistan düşüncesine de gayet derecede şiddetli bir reaksiyon göstermiştir. **(Sebilürreşad, 4 Mart 1336/1920, sayı461)**

***

Bediüzzaman Said Nursi’nin, Kürt Teali Cemiyeti içinde siyasi faaliyetlerde bulunduğu ve Osmanlı’dan ayrılarak bağımsız bir devlet kurma yönünde herhangi bir teşebbüsü olduğuna dair en küçük bir delile rastlamayan hatırı sayılır daha başka araştırmacı ve yazarlar da vardır ki, bunları da ilgili eserleriyle birlikte tanıtmakta yarar var. Çoğunluğun ortak görüşü, Said Nursi’nin birlikten, beraberlikten, bütünlükten yana olduğu, özellikle 1918’den itibaren herhangi bir siyasi faaliyette bulunmadığı, ayrılıkçı bir harekette ise, asla ve kat’a yer almadığı gibi, buna meyyal olanları da tasvip etmediği şeklindedir. Konuya daha genişçe eğilmek isteyenlerin istifadesi için, bu değerli yazar ve araştırmacıların çalışmalarını şu şekilde sıralamak mümkün:

- * **Badıllı, Abdulkadir. Mufassal Tarihçe-i Hayat ve Türk-Kürt İlişkisi**
- * **Düzdağ, M. Ertuğrul, Türkiye’de İslam ve Irkçılık Meselesi**
- * **Akgündüz, Prof. Dr. Ahmed. Güneydoğu Meselesi ve Çözüm Yolları**
- * **Naci. İttihad Terakki ve Kürtle Kutlay,**
- * **Malmisanij. Said-i Nursi ve Kürt Sorunu**
- * **Çakır, Ruşen. Ayet ve Slogan**
- * **Ballı, Refet. Kürt Dosyası Kutlay**

Ahmed Gümüş’ün bir hatırası

1950’lerde İmam-Hatipte okurken Bediüzzaman’a talebe olan Hz. Mevlana’nın ahfadından muhterem Ahmed Gümüş (ki, halen hayattadır), konumuzla ilgili bir

---

hatırasını şöyle naklediyor: **“...Okuldan Üstad’ın yanına gittim; Disiplin kurulundaki imtihan esnasında bir soruya verdiğim bir cevabı anlattım. Şöyle idi: Tarih dersinden başkalarına üçer soru sorulurken, bana farklı olarak dördüncü bir soru eklendi. Bediüzzaman’ın Kürt, benim ise Türk olduğumu ifade ile “Kürt Teali Cemiyetini kim kurdu?” dediler. Ben de, “Böyle bir mevzuu sizler ders esnasında anlatmadınız. Tarih kitabında da yazmıyor. Bunu siz bilirsiniz...”** dedim. Neticede, kurul üyesi diğer hocalar bana (10 üzerinden) 8 verirken, tarih hocası ise 3 vermiş...

Durumu böylece Üstad’a anlattım. Üstad, mert bir tavırla, **“Benim menfi cereyanlarla alakam olmamıştır. İspat edilememiştir. İftiradır. Risale-i Nur 650 milyon Müslüman’ın uhuvvet-i İslamiyesini, hürriyetini müdafaa etmiştir.”** (Son Şahitler, cilt 4, c.157)

Adalet Bakanı Fuat Sirmen: “Said Nursi’nin hüviyet ve faaliyeti siyasi değildir.”

Eşref Edip Bey’in tesbitleri

II. Meşrutiyet ve mütareke döneminden (1918), Bediüzzaman’ın vefat tarihi olan 1960 senesine kadar, kendisini en yakından tanıyan, takip eden ve samimi dostluk kurarak irtibatını hiç kesmeyen gazetecilerin başında Sebilürreşad’ın sahibi, naşiri ve başmuharriri Eşref Edip (Fergan) Bey gelir. Dolayısıyla, zamanın gazetecileri arasında en güvenilir kalemlerden biri olan Eşref Edip’in, Bediüzzaman ile ilgili yazdıklarını da dikkate değer bulmaktayız:

“Merhum Said Nursi’nin, 1925’deki Kürt isyanında İstanbul’da Seyit Abdulkadir ve arkadaşlarıyla birlikte yabancı elçilikleri dolaşarak Kürdistan istiklali için notalar verdiği ise, tamamen hilaf-ı hakikattir (hakikate muhalif).

“Seyyit Abdulkadir meselesiyle Şeyh Said isyanı tamamen ayrı hadiselerdir. Ve merhumun her iki hadise ile de asla alakası olmamıştır. Bilakis, her ikisinin de bu hareketlerini doğru görmemiştir. Türk milletine karşı hareketten, onları şiddetle menetmiştir.

Ne Abdulkadir meselesinde, ne Şeyh Said isyanı meselesinde kendisi isticvab (sorgulanma) edilmemiştir. Yabancı elçiliklere gidip notalar vermek şöyle dursun, eğer en küçük bir alakası olsaydı, herhalde taht-ı muhakemeye alınırdı. Böyle bir şey asla vaki değildir. 1949’da Büyük Millet Meclisi Başkanlığını yapan Fuat Sirmen, Adalet Vekili sıfatıyla Millet Meclisi kürsüsünde: **“Hüviyetleri siyasi olmayan, faaliyetleri siyasi olmayan Said Nursi...”** demek suretiyle, O’nun isyan hareketleriyle hiçbir alakası olmadığını resmen tescil etmiştir. Binaenaleyh, bu husustaki isnadınız da, tamamıyla hilaf-ı hakikat bir iftiradan ibarettir.” (Eşref Edip. Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnadları Hakkında İlmi Bir Tahlil, s.21, İstanbul: Sebilürreşad Neşriyatı, (1384) 1965)

“Umumi Harpte (I. Dünya Savaşı), Şark Cephesinde, Kafkas Cephesinde Milis Alay Kumandanı olarak Enver Paşa, Van Valisi Cevdet Bey, Kumandan Kılıç Ali, Bitlis Valisi Memduh Bey gibi kumandan ve valilerin takdirkâr nazarları önünde cepheden cepheye harp ettiğini, üç mermi yarası aldığını, Birçok Müslüman’ın ve şehirlerin kurtulmasına vesile olduğunu görüyoruz... Milis Alay Kumandanı olarak Büyük Harpteki mücadele ve yararlıkları görülmek istenirse, Genel Kurmayda Harp Tarihi Şubesindeki dosyasına da bakılabilir.

“Elde ettiğimiz kanaat, 37 senedir, eğer kendisinde Kürtçülük fikri bulunsaydı,

---

muhakkak bir sızıntısı, bir ipucu, bir delil bulunacaktı. Hâlbuki yüzlerce mahkemededen birisi bu hususta en ufak bir delil bulamamış ve bir mahkûmiyet vermemiştir.

“Gerek umumi emniyet, gerek umumi emniyette yapılan araştırma ve soruşturmalarda, Kürtçülüğe dair en ufak bir delil görülmemiştir.

“Yine bir vakit, Mevlanzade Rifat (KTC üyesi, sonradan 150’liklere dâhil) namında birisi, Kürdistan Devleti kurmak fikri ile Kürt Teali Cemiyeti kurmuştu. Bu cemiyetin reisliğine Bediüzzaman’ı getirmek için yaptıkları teklifi O: “Yaptığınız, milleti parçalamaktır, millete ihanettir. Ben sizin cemiyetinize giremem.” diye, şiddetli bir surette reddetmiştir. Bu red mektubu halen hayatta bulunan Konsolidci Asaf namıyla meşhur ihtiyar bir gazetecidir.

“Şark isyanını çıkaran Şeyh Said’e “Bin seneden beri âlem-i İslam’ın bayraktarı olan bu milletin torunlarına kılıç çekilmez.” diye, isyandan vazgeçmesi için mektuplar yazmıştır.

“Ve netice itibariyle, Said Nursi’nin hayatını Türklerin içinde geçirmesi, ekseri dost ve muhiplerinin Türklerden çıkması, yüz otuz eserini Türkçe yazması ve bütün eserlerinde böyle bir davayı reddetmesi; O’nun Kürtçülükle hiçbir alakası olmadığına kuvvetli bir delildir. **(A.g.e., s.68-71)**

(Not: Eşref Edip Bey, kitabına aldığı bu bilgileri, aynı zamanda Bediüzzaman’ın talebelerinden Said Özdemir tarafından hazırlanıp o yıllarda mevcut “Maarif Din Planlama Komisyonu’na verilen rapora dayandırıldığını da ayrıca belirtmektedir.)

Talebesini hangi tehlikeden kurtardı?

1923 yılı başlarında Ankara’da bulunduğu sırada mebuslara hitab eden Bediüzzaman, başından geçen hakikatli bir misali şöyle anlatır: “Eskiden (Birinci Dünya Harbinden evvel), Türk olmayan bir talebem vardı(Müküslü Hamza Efendi). Eski medresemde (Van’daki Horhor Medresesi), hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulum-u diniyeden aldığı hamiyet dersi ile her vakit derdi: **“Salih bir Türk, elbette fasık kardeşimden ve babamdan, bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır.”** Sonra aynı talebe, talihsizliğinden, sırf maddi fünün-u cedide okumuş. Sonra, ben, dört sene sonra esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i Milliye baksi oldu. O dedi: **“Ben şimdi, rafizi bir Kürdü, Salih bir Türk hocasına tercih ederim.”** Ben de: **“Eyvah!”** dedim. **“Ne kadar bozulmuşsun?” Bir hafta çalıştım, onu kurtardım, eski hakikatli haline çevirdim.”** (Tarihçe-i Hayat, s.128)

Bediüzzaman, daima müsbet ve meşru hareketten yana olmuştur

Sinan Omur

Eşref Edip gibi uzun yıllar gazetecilikle meşgul olmuş mühim bir şahsiyet de Hüradam gazetesi sahibi merhum Sinan Omur (1898 Bolu - 1974 İstanbul) Beydir. Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor isimli eserin 94. sayfasında yer alan Sinan Omur’un konumuzla ilgili hatıraları özet olarak şöyledir:

“Üstad Bediüzzaman’ı ilk olarak 24 Temmuz 1332’de (1915) Sübhan Dağında görmüştüm. O zaman 18 yaşındaydım, beni askere almışlardı. Üstad, orada Milis Teşkilatı Başkumandanydı. Devamlı at üzerinde dolaşır, orduya cesaret verirdi. Onu ikinci kez görmem ise, 1925 senesinde oldu; daha sonraki yollarda da irtibatımız devam etti.

“Şeyh Said’e hürmet duyanları, O’na selam verenleri bile asmışlardı. Fakat Said Nursi’ye dokunmamışlardı. Niçin? Zira Said Nursi’nin bu isyanla hiçbir alakası yoktu. Çünkü Bediüzzaman, daima müsbet hareket eden bir şahsiyetti. Gidiniz, bakınız efendim, bu hususta da Feridun Kandemir’in dosyasında da tam dört tane vesika var. Dördü de müsbettir.

“Said Nursi için yapılan ve söylenen iftiraların hepsi yalan. Bu kuvvetli adamı imha etmek istiyor düşmanları. Biliyorsunuz, bu adam Türk milletinin imanına hizmet için elinden ne gelirse yapmış. Düşmanları da, O’nun için ne iftira varsa yapıyorlar. Bu iftiraların hepsi ona isabet edemez. Gösterin bana bu büyük üstadın dünyada nesi var? Kürdistan kuracakmış, Kürdistan idare edecekmiş? Mevlanzade Rıfatlar, Şükrübabanzadeler falan; şurada burada... Babanzade Kürt Teali Cemiyeti’nin sekreteri. Mevlanzade Serbesti Gazetesi’nin sahibi. Bunlar tutuyorlar KTC kuruyorlar, bununla Kürt hükümeti kurmak istiyorlar...

“Bediüzzaman’da diyor ki: “Mademki böyle bir kuvvetimiz var, o halde gelin Osmanlı’yı kurtaralım. Çünkü Osmanlı İslamiyet’e büyük hizmet yapmıştır. Gelin birlikte devletimizi kurtaralım. Bizler parça parça olursak, ir şey yapamayız.”

“Deidiğim gibi Bediüzzaman’ın siyasi cephesi ve görüşü mükemmel...”

Kürt-Ermeni ittifakı sözleşmesinde Bediüzzaman’ın tepkisi

Osmanlı eski Hariciye Nazırlarından (Dışişleri Bakanı) Kürt Said Paşanın oğlu ve aynı zamanda Osmanlı hükümetinin Stockholm büyükelçiliği yapmış olan Kürt Şerif Paşa, Ermeni Bogos Nubar Paşa ile birlikte Paris’te Kürt-Ermeni işbirliği yolunda ortak bir muhtıra (Ocak 1920) yayınlar. Bu muhtırada, Kürtlerle Ermenilerin kardeş oldukları, her iki milletin de Türk’ler tarafından zulme uğradıkları belirtilerek, dolayısıyla Avrupa Devletlerinin desteğiyle Anadolu’nun doğusunda bağımsız birer Kürdistan ve Ermenistan devletlerinin kurulması talebi açıkça dile getirilir.

Ancak, haklı dayanaktan yoksun bu Ermeni-Kürt ittifakına karşı en büyük tepkiyi öncelikle Kürt âlimleriyle diğer ileri gelen şahsiyetler gösterdi. Bunlar arasında en dikkate değer tepkilerden biri de Bediüzzaman Said Nursi’den geldi.

Bediüzzaman, İkdam gazetesinden sonra, 4 Mart 1336 (1920) tarihli Sebilürreşad Gazetesinde de konuyla ilgili çok tesirli bir makale neşreder. Şimdi, Bediüzzaman’ı Şerif Paşa’nın KTC’deki yandaşlarıyla birlikte hareket ettiğini iddia edenlere susturucu bir cevap mahiyetinde o yazıdan bazı pasajları birlikte okuyalım:

“Bogos Nubar ile Şerif Paşa arasında akledilen mukaveleye (antlaşmaya) en müskit ve belîğ cevap, Vilayat-ı Şarkıye’de Kürd aşairi, rüesası tarafından çekilen telgraflardır.

“Kürtler, camia-yı İslamiye’den ayrılmağa asla tahammül edemezler. Bunun aksini iddia edenler, mutlaka makasıd-ı mahsusa tahtında hareket eden ve Kürtlük namına söz söylemeğe selahiyattar olmayan beş-on kişiden ibarettir.

“Ermeniler, Şarki Anadolu’da davayı temellüke (toprak edinme davası) muvaffak olamayacaklarını anladılar. Maksatlarına, Kürtler namına hareket ettiğini iddia eden Şerif Paşa’yı alet etmeyi muvafık (uygun) buldular... İşte bu gaye ile o mahut beyanname müştereken imzalandı ve konferansa takdim olundu.

“Ermenilerin maksadı, Kürtleri aldatmaktan başka bir şey olamaz. Çünkü ileride (gayelerine ulaştıkları takdirde) Kürtleri bir Millet-i tabia (uydu) haline getirecekleri muhakkaktır. Buna ise, akli başında olan hiçbir Kürt taraftar değildir.

Kürtler, ecnebi himayesinde bir muhtariyeti kabul etmektense, ölümü tercih ederler.

Eğer, Kürtlerin serbestiyet-i inkişafını düşünmek lazımsa, bunu Bogos Nubar' la Şerif Paşa değil, Devlet-i Aliye düşünür.”

Bediüzzaman: “Ben böyle fitnelere alet olmam!”

“Zararlı teşebbüslere meylim yok”

Bediüzzaman Said Nursi'nin, Eskişehir Mahkemesinde yaptığı müdafaadan bir parça: “Menemen Hadisesinin bir yalancı taklidini yapıp, millete dehşet verip... hiç hatır ve hayalimize gelmeyen entrikalarla, beni Barla'dan Isparta'ya (1934 yılında) cebren celp ettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere alet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akim teşebbüslere hiçbir meylim yoktur, anladılar. Ki, o vakit, planlarını değiştirdiler.

“Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarf edilen bir tabirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvablarda (sorgulamalarda) ismim Said Nursi iken, her tekrarında “Said Kürdi” ve “Bu Kürd” diye beni öyle beni yâd ediyorlar. Bununla, hem ahiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletin mahiyetine bütün bütün zıt ve muhalif bir cereyan vermektir.

“...Benim hakkımda bir yabanilik hissini veren ve nazar-ı adaleti şaşkırtmak isteyen adamlara derim:

“Ey efendiler! Ben, her şeyden evvel Müslüman'ın ve Kürdistan'da dünyaya geldim. Fakat Türklere hizmet ettim. Yüzde doksan dokuz menfaatli hizmetim Türklere olmuş ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sadık ve en halis kardeşlerim Türklerden çıkmış. Ve İslamiyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek-i Kur'aniyem cihetiyle, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak kudsi hizmetimin muktezası (gereği) olduğundan, bana Kürd diyen ve kendini milliyetperver gösteren adamlardan bini kadar Türk milletine hizmet ettiğimi, hakiki ve civanmert bin Türk gençlerini işhad (şahid) edebilirim.” (Tarihçe-i Hayat, s.202)

Netice

Bediüzzaman Said Nursi'nin Kürtçülükten, bölücülükten ceza gördüğüne dair hiçbir yerde herhangi bir delil ve kayıt bulunmamaktadır.

Yine iddia edildiği gibi, Bediüzzaman'ın Kürt Teali Cemiyetine üye olduğuna ilişkin de, bugüne kadar ortaya geçerli hiçbir belge, vesika çıkarılmamıştır.

Hal böyle iken, bir takım yalan yanlış bilgilerle yahut belgelerde tahrifat yapmak suretiyle bu şahsiyeti karalamak ve kariyerine leke sürmeye kalkışmak, akademinin şerefine yakışmamaktadır. Ümit ederiz ki, Selçuk Üniversitesi idaresi yapılan büyük hatayı fark edip, en kısa zamanda bunu tamir cihetine gider.

Bibliyografya

Akgündüz, Prog. Dr. Ahmet. Güneydoğu Meselesi ve Çözüm Yolları. İstanbul: OSAV Yayınları, 1994.

Anter, Musa. Hatıralarım (I-II). İstanbul: Yön Yayıncılık, 1992

Aytepe, Oğuz. Tarih ve Toplum (aylık dergi). İstanbul: İletişim Yayınları, Haziran 1998/174.

Badıllı, Abdulkadir. Bediüzzaman Said Nursi Mufassal Tarihçe-i Hayatı. İstanbul: Timaş Yayınları, 1990

Ballı, Rafet. Kürt Dosyası. İstanbul: Cem Yayınları, 1992.

Çakır, Ruşen. Ayet ve Slogan (Türkiye'de İslami Oluşumlar). İstanbul: Metis Yayınları,

---

1991.

Düzdağ, M. Ertuğrul. Türkiye’de İslam ve Irkçılık Meselesi. İstanbul: Cihad Yayınları, 1976.

Eşref Edip. Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnatları hakkında İlmi Bir Tahlil. İstanbul: Sebilürreşad Neşriyatı, 1965.

Göldaş, İsmail. Kürdistan Teali Cemiyeti. İstanbul: Doz Yayınları, 1991.

Kutlay, Naci. İttihat-ı Terakki ve Kürtler. Ankara: Beybun Yayınları, 1992.

Malmisanij. Said-i Nursi ve Kürt Sorunu. İstanbul: Doz Yayınları, 1991.

Müftüoğlu, Mustafa. Yalan Söyleyen Tarih Utansın (III Cilt). İstanbul: Çile Yayınları, 1979.

Nursi, Bediüzzaman Said. Tarihçe-i Hayatı (otobiyografi). Printed in Germany: Yeni Asya Neşriyat: 1994.

Nursi, Bediüzzaman Said. Tuluat. (İçtima-i Reçeteler) İstanbul: Tenvir Neşriyat, 1990.

Nursi, Bediüzzaman Said. Divan-ı Harb-i Örfi. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 1993

Nursi, Bediüzzaman Said. Sünihat. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, 1993

Rohat. Unutulmuşluğun Bir Öyküsü: Said-i Kürdi. İstanbul: Fırat Yayınları, 1991.

Şahiner, Necmeddin. Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi. İstanbul: Yeni Asya Yayınları: 1998.

Şahiner, Necmeddin. Son Şahitler B.S. Nursi’yi Anlatıyor (4 Cilt). İstanbul: Yeni Asya Yayınları: 1993.

Tunaya, Tarık Zafer. Türkiye’de Siyasal Partiler (I-II). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları, 1986.

Zınar Sılopi (Kadri Cemil Paşa). Doza Kürdistan. Ankara, 1991.